

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 480/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen karhun kannanhoidollisesta metsästyksestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Seppo Eskelisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 480/2022 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että karhun vuosittainen kannanhoidollinen metsästys ja tätä kautta karhuvahinkojen minimointi voidaan turvata myös tulevaisuudessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Karhu koko maan alueella on EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV määrittämää tiukkaa suojelua edellyttävä laji, jonka metsästys on lähtökohtaisesti kielletty. Direktiivin 16 artikla kuitenkin sallii tiukasta suojelusta poikkeamisen luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan a–e alakohdian poikkeusten nojalla. Niin sanotussa kannanhoidollisessa metsästyksessä on kyse luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan poikkeuksesta. Karhua on metsästetty Suomessa niin sanotuin kannanhoidollisin perustein.

Termiä kannanhoidollinen metsästys metsästyslaki ei sinänsä tunnista. Karhu on rauhoitettu metsästyslain 37 §:n nojalla koko maassa ympäri vuoden. Karhun ympärivuotisesta rauhoituksesta poikkeaminen voi tapahtua metsästyslain 41 §:n mukaisilla poikkeusluvilla, joiden myöntämisen edellytykset on säädetty metsästyslain 41 a §:ssä, ja ne vastaavat EU:n luontodirektiivin artiklan 16 säännöksiä. Metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa säädetään luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan poikkeuksen soveltamisesta. Lainkohdassa todetaan, että karhua koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi.

Yhdistysten valitusoikeutta koskevassa oikeuskäytännössä on metsästyslain osalta annettu merkitystä sille, miten yhdistysten valitusoikeus metsästyslakiin unionin oikeuden täytäntöönpanon kannalta rinnastuvassa luonnonsuojelulaissa oli järjestetty (KHO 2007:74). Metsästyslakiin lisättiin 1.3.2011 voimaan tulleella lainmuutoksella (159/2011) säännökset luonnon- ja ympäristönsuojelun paikallisten järjestöjen valitusoikeudesta tietyistä lain nojalla tehtävistä päätöksistä vastaavalla tavalla kuin luonnonsuojelulaissa.

Mahdollisuus valittaa ja vaatia täytäntöönpanonkieltoa lupapäätöksille on oikeusjärjestelmämme

mukainen. Hallinto-oikeudet ratkaisevat valitukset ja täytäntöönpanokieltihakemukset itsenäisesti, riippumattomina tuomioistuimina. Arvioin tarvetta valitusoikeuden rajaamiseen yhdessä oikeusministerin ja ympäristöministerin kanssa.

Kuten edellä tuotiin esille, niin Suomen riistakeskuksen myöntämistä poikkeusluvista on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen, joka voi asettaa luvan harkinnan mukaan täytäntöönpanokieltoon. Asioiden käsittelyajat vaihtelevat hallinto-oikeuksissa; tuomioistuinlaitoksen verkkosivujen mukaan esimerkiksi Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2020 8,3 kuukautta. Maa- ja metsätalousministeriö selvittää yhdessä Luonnonvarakeskuksen ja Suomen riistakeskuksen kanssa mahdollisuuden aikaistaa karhun ja muiden suurpetojen kannanhoidolliseen metsästykseseen liittyvää prosessia siten, että mahdolliset valitukset olisi tosiasiallisesti mahdollista ehtiä käsitellä poikkeusluvan voimassaolon aikana. Nykyisessä tilanteessa on käynyt niin, että valituksia ei ole ehditty käsitellä poikkeusluvan voimassaoloaikana, vaan hallinto-oikeuksien ratkaisut ovat tulleet voimassaoloajan jälkeen. Tilanteeseen on toivottu muutosta niin, että mahdollisia valituksia koskevat ratkaisut saataisiin poikkeusluvan voimassaoloaikana. Oletettavaa on, että kun HAOt ovat käsitelleet ja ratkaisseet tänä vuonna tehdyt valitukset, tarvetta täytäntöönpanokielloille ei toivottavasti jatkossa ole.

Maa- ja metsätalousministeriö vahvisti heinäkuussa 2022 Suomen karhukannan hoitosuunnitelman, jolla pyritään vastaamaan niin karhun elinalueilla asuvien ihmisten kuin karhukannan suojelun tarpeisiin ottamalla huomioon sosiaaliset ja taloudelliset vaatimukset sekä alueelliset erityispiirteet. Karhun kannanhoidollinen metsästyks on yksi karhukannan hoitosuunnitelman toimenpiteistä. Hoitosuunnitelmassa on myös toimenpiteitä esimerkiksi karhujen aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi, korvaamiseksi ja mahdollisten karhuun liittyvien konfliktien hallitsemiseksi. Hoitosuunnitelman toimenpiteitä toteutetaan paraikaa.

Maa- ja metsätalousministeriö myöntää petovahinkojen estämiseen vuosittain Suomen riistakeskukselle noin 400 000 - 500 000 euroa. Määrärahaa on pääasiassa hankittu suurpetoaitoja kotieläinten ja mehiläistarhojen suojaukseen. Karhujen aiheuttamien vahinkojen estämiseen mehiläistarhoilla on olemassa valmiita sähköaitapaketteja, jotka sisältävät kaikki tarvikkeet akkua lukuun ottamatta. Laiduntavien lampaiden ja nautaeläinten suojaksi perustetut sähköistetyt petoaidat ehkäisevät myös karhun aiheuttamia vahinkoja. Karhun aiheuttamia rehupaalivahinkoja voidaan lähinnä estää varastoimalla paaleja varastoihin, tilakeskukseen ja teiden varsiin. Suomen riistakeskus neuvoa suurpetovahinkojen ennaltaehkäisyssä. Niissä tilanteissa, joissa karhut aiheuttavat erityisen merkittäviä vahinkoja, eikä ennaltaehkäisystä ole riittävää apua, karhu on mahdollista tappaa Suomen riistakeskuksen myöntämällä vahinkoperusteisella poikkeusluvalla.

Karhujen aiheuttamien porovahinkojen ennaltaehkäisemiseksi ei ole löydetty hyvin toimivia keinoja. Tämän vuoksi karhun aiheuttamien porovahinkojen vähentämiseksi pääasiallinen keino on metsästyksen avulla tapahtuva karhukannan säätely ja toistuvasti merkittäviä porovahinkoa aiheuttavien karhuyksilöiden vahinkoperusteinen pyynti.

Karhujen, kuten muidenkin suurpetojen, aiheuttamat kotieläin- ja koiravahingot korvataan nykyisin täysimääräisinä riistavahinkolain (105/2009) mukaan. Korvaukset pyritään maksamaan mahdollisimman pian hakemuksen jättämisen jälkeen.

Helsingissä 13.10.2022

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen

VN/25694/2022-MMM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: